

ANKARA NOTLARI

MUSTAFA EKMEKÇİ

Sabahattin Ali Günleri

Ağustos ortalarında, "Türkiye Aydınlarıyla Dayanışma Girişimi Baden-Württemberg Çalışma Grubu"ndan şöyle bir mektup almıştım:

"Sayın Mustafa Ekmekçi,

Ünlü Türk yazarlarımız arasında seçkin bir yeri olan Sabahattin Ali'nin 80. doğum yıldönümünü nedeniyle anma toplantılarını düzenledik.

Türkiye Aydınlarıyla Dayanışma Girişimi Baden-Württemberg Çalışma Grubu'nun çabasıyla gerçekleştirilecek etkinlikler, 9-10 Ekim 1987 günlerinde olacak.

Bu nedenle çağırdığımız yazar ve sanatçı konuklarımızın geliş dönüş yol giderlerini karşılayacağız.

Sizi de aramızda görmek istiyoruz. Geleceğinizi bildiren yanıtınızı ivedi bekliyoruz. Yanıtınızı aldıktan sonra programla ilgili ayrıntılı bilgileri size ulaştıracacağız.

Dostça selamlarımızla..."

Çağrının altında, Çalışma Grubu adına Turhan Ata, İsmail Kahraman, Dr. Mustafa Barış'ın adları vardı.

Hemen yanıt verdim. "Sabahattin Ali Günleri"nde kimlerin olacağını sordum. 18 Eylül günü, İsmail Kahraman imzasıyla aldığım mektupta özetle şöyle deniyordu:

"Kardeşim Mustafa Ekmekçi,

Bugün, Sabahattin Ali'nin 80 yaşına girmesi nedeniyle, 9-10 Ekim 1987 günlerinde Stuttgart kentinde gerçekleştireceğimiz yazın etkinliklerine katılacağınızı duyunca çok sevindik. Sizi, burada selamlamaktan kıvanç duyacağız.

Katılacak yazarlarımızın adlarını abeçe sırasına göre aşağıya yazıyorum. Dostça selamlarımızla!

Filliz Ali (Türkiye), Atal Behramoğlu (Fransa), Habib Bektaş (F. Almanya), Pertev Nallı Boratav (Fransa), Paul Dumont (Fransa), Yücel Feyzioğlu (F. Almanya), Irene Mellkoff (Fransa), Demir Özlü (İsviçre), Yüksel Pazarkaya (F. Almanya), Fethi Savaşçı (F. Almanya), Kemal Sülker (Türkiye), Prof. Server Tanilli (Fransa), Vedat Türkali (Türkiye), İmre Török (F. Almanya Yazarlar Sendikası üyesi)."

İçimden, "Bunca yazanın konuşmalarını kamuoyuna aktaracak bir yazar da gerekli!" diye geçirdim. Kesin toplantıya katılacağımı bildirdim. Prof. Server Tanilli, 23 Eylül 1987 günü yolladığı kartta, "9-10 Ekim Stuttgart" "Sabahattin Ali" toplantısına senin de geleceğini duydum. Es-sah mı? Öyle ise ne güzel!" diyordu.

Atal Behramoğlu, Paris'te yayımladığı "ANKA" dergisinin ikinci sayısını Sabahattin Ali'ye ayırmıştı. Hazırlıklar önceden başlamıştı demek...

Almanya'ya gitmişken, izlenimi birazcık genişletip, geziyi birkaç gün daha uzatabilir miydim? Usuma takılan bir tek engel, "erken seçim" havasıydı. İçimden:

— Seçimler bensiz de olabilir. Ben yokum, diye Anayasa Mahkemesi, Erken Seçim Yasası'nı iptal edecek değil ya! diye geçirdim. Anayasa Mahkemesi, Erken Seçim Yasası'nın bir maddesini iptal ettiğine göre, geziyi bir süre uzatamaz mıydım? Ayla takılıyordu:

— Mustafa Abl, oralarda kaybolduğunu, yittiğini filan yazma; biz burada çok üzülüyoruz!

— Olur, yazmam!

Yola çıkarken geldi, Prof. Server Tanilli'nin, "2000'e Doğru" dergisinin başına gelenlerle ilgili olarak, Avrupa'da yaptığı girişimler. Tanilli, "Türkiye Aydınlarıyla Dayanışma Girişimi" adına, biri Londra'daki "Uluslararası Basın Enstitüsü" Direktörü Peter Galliner'e, öbürü Brüksel'deki "Uluslararası Gazeteciler Fec'rasıyonu" Direktörü Bayan Mia Doornaert'e olmak üzere, iki protesto mektubu yollamıştı. Tanilli, mektuplarında özetle şöyle diyordu:

"Sayın Başkan,

Türkiye'de "2000'e Doğru" adıyla yayımlanmakta olan ciddi bir haftalık haber ve düşün dergisi, kısa bir süre önce, henüz baskı sırasında iken, polisçe müdahale edilerek dağıtımını engellendi...

Söz konusu müdahale, Basın Kanunu'na 1983 yılında, yani 12 Eylül askeri darbesinden sonra eklenen bir maddeden kaynaklanıyor; buna göre, yayın organlarının yayımından önce de suç işleyebilecekleri kabul edilerek, adı geçen türden bir önlemin alınmasına cevaz veriliyor. Bununla, basının ne denli keyfi ve şiddetli baskı ve müdahalelere uğrayabileceğini size anımsatmayı gereksiz bulurum; nitelikim yukarıda zikrettiğim olay, pek çarpıcı bir örneğidir bunun. İşin ilginç yanı, 12 Eylül'den sonra Basın Kanunu'na eklenen antidemokratik maddeler, yalnız bundan ibaret değil; daha da korkuncu, anayasa metninde, bütün özgürlüklere olduğu gibi, basın özgürlüğüne de düşmanca bir gözle bakarak, antidemokratik önlemlere bizzat çanak tutmaktadır...

Türkiye'de gazeteciler, 12 Eylül'den sonra Basın Kanunu'na eklenen tüm antidemokratik hükümlerin yürürlükten kaldırılması ve eski Basın Kanunu'nun tartışmaya açılması istemiyle harekete geçmiş bulunuyorlar. Onları bu istemlerinde yalnız bırakmayacağınıza, bizzat anayasa da içinde olmak üzere, basın özgürlüğünün, çağımızın bu 'onsuz olmaz' özgürlüğünün karşısına dikilen tehlikeleri bertaraf etmede, uluslararası pek saygın bir kuruluş olarak rol oynayacağınıza yüreğime inanıyorum..."

Yine yola çıkarken, Metin Toket'den yeni bir açıklama aldım; Bülent Ecevit'in 1957'deki ilk milletvekilliği ile ilgili. Metin Toket, "2 Ekim'de ben adaylık madaylık istemediğimi İsmet İnönü'ye de resmen ve açıktan söylemiş, Bülent Ecevit'in milletvekilliği isteğini 'olumlu müteala' ile kendisine aktarmışken, o tarihten sonra Omay ile Ankara yanında 'bir aşağı bir yukarı yürüyerek' aynı konuyu neden tartışayım? Olay çoktan, 2 Ekim ögüle vakti bitmiş, kapanmış" diyor, ekliyor:

"Bir de Omay" Benim açıklamam 1975 yılındadır. Sayın Toket o zaman herhangi bir açıklama, ya da düzeltme yapmaya gerek duymamıştı" diyor. Ne gerek duyacağım? Olayın gerçek hikâyesi, sana bildirdiğim gibi 'İsmet İnönü ile 10 yıl' kitaplarının birinci cildindedir ve onun ilk baskısı 1965'tir. 1965'ten 1975'e on yıl var, Omay o sırada ayda mıymış?

Dedim ya, saçma ve lüzumsuz bir konuyu konuşuyor gibiyiz. Ecevit siyasete öyle veya böyle girmiş ne fark eder?

Bana, 'Bülent Ecevit bunu senden bugün isteseydi, ne yapardın?' diye sordun.

Sevgili Ekmekçi, eğer bugün 1957'ye dönsaydık ben 33 yaşında olurum. Tekrar 33 yaşında olabilsaydım, herhalde yapacağım en son şey Bülent Ecevit ile onun milletvekilliği isteğine vereceğim cevabı düşünmek olurdu... Sevgiyle gözlerinden öperek (Metin Toket)."

Toker'in, İbrahim Saffet Omay'la tartışmayı sona erdirmesine sevindim. Bir gazeteci olarak, gerçeğin her zaman tek yönlü olmadığını da bilmesini istedim. Hani Nasrettin Hoca, "Sen de haklısın!" demiş ya...

